

โครงการวัดทำเนียมปลดโรคป่ากและทำเมือง ในภาคตะวันออกของประเทศไทย

๑. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีศักยภาพในการส่งออกผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ค่อนข้างสูง ทั้งนี้เป็นผลมาจากการสามารถในการพัฒนาด้านการผลิตปศุสัตว์และรูปแบบอาหารต่างๆรวมทั้งความสามารถด้านการตลาดของภาคเอกชนผู้ผลิตอาหารเพื่อการส่งออกและภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องทำให้หลายประเทศยอมรับสินค้าปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์จากประเทศไทยแต่อย่างไรก็ตามข้อจำกัดในการส่งออกอันเนื่องมาจากการการณ์แข่งขันในตลาดโลกที่ความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะปัญหาเรื่องโรคป่ากและเท้าเปื่อย เป็นข้อกำหนดที่สำคัญ ในการกีดกันการนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ของต่างประเทศ การกำจัดโรคป่ากและเท้าเปื่อยให้หมดไปจากประเทศไทยจำเป็นต้องใช้กำลังคนและงบประมาณจำนวนมาก อีกทั้งต้องอาศัยระยะเวลาดำเนินการนานปี ต่างกับการกำหนดเขตปลอดโรคนานาดชนิด โรคป่ากและเท้าเปื่อยเป็นบางส่วนของประเทศไทย เป็นแนวทางหนึ่งซึ่งมีความเป็นไปได้สูง และใช้ระยะเวลาสั้นกว่าการกำจัดโรคนี้ทั้งประเทศไทย ดังนั้น หากพื้นที่เขตปศุสัตว์ที่มีการผลิตสัตว์ได้มากและปลอดโรคต่อโรคป่ากและเท้าเปื่อยแล้ว จะเป็นหนทางสำคัญ ซึ่งช่วยให้ประเทศไทยสามารถขยายตัว ในด้านการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ได้ ปัจจุบันภาครัฐฯ ของประเทศไทยมีผลผลิตปศุสัตว์เพียงพอสำหรับการบริโภคและเหลือส่วนไปจำหน่ายยังนอกพื้นที่เขตโดยเฉพาะสุกร ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่มีกระบวนการดูแลของโรคป่ากและเท้าเปื่อยน้อย จึงมีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งให้ภาครัฐฯ ของออกเป็นเขตปลอดโรคป่ากและเท้าเปื่อย ซึ่งผ่านการรับรองโดยองค์การโรคนานาดชนิดระหว่างประเทศ

๒. วัฒนประสังค์

- ๒.๑. เพื่อกำจัดโรคป่ากและเท้าเปื้อยในภาคตะวันออกของประเทศไทยให้หมดไป
 - ๒.๒. เพื่อให้องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ หรือ OIE (Office International des Epizooties) รับรองสถานภาพปลอดโรคป่ากและเท้าเปื้อยในภาคตะวันออกให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
 - ๒.๓. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตปศุสัตว์ และผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

๓. พื้นที่ดำเนินการ

จังหวัดนครนายก ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง ปราจีนบุรี จันทบุรี ยะลา สงขลา และตราด

๔. เป้าหมาย และระยะเวลา

ดำเนินการปี ๒๕๕๒ - ๕๓ รวม ๕ ปี

- ๔.๑ ดำเนินการควบคุม ป้องกันโรคป่ากและเท้าเปื่อยอย่างเข้มงวด
 ๔.๒ ไม่มีสัตว์แสลงอาการของโรคป่ากและเท้าเปื่อย ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ เป็นต้นไป
 ๔.๓ ในปี ๒๕๕๘ เป็นต้นไปมีหลักฐานแสดงว่าไม่พบเชื้อโรคป่ากและเท้าเปื่อยจากการ

สุ่มตรวจริมสัตว์ในพื้นที่

๔.๔ ในปี ๒๕๕๕ ขอรับการประเมินจาก OIE เพื่อรับรองสถานภาพปลอดโรคป่ากและเท้าเปื่อยโดยการจัดวัดคืน

๔.๕ ในปี ๒๕๕๖ ได้รับการรับรองสถานภาพปลอดโรคป่ากและเท้าเปื่อยโดยการจัดวัดคืนจาก OIE

๕. วิธีดำเนินงาน

๕.๑ การบริหารจัดการโครงการ

(๑) จัดตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการในแต่ละระดับ

- ระดับกรม

- บริบูรณ์เป็นประชาน
- ผู้อำนวยการสำนักความคุ้ม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ เป็นเลขานุการ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นกรรมการ

- ระดับเขต

- ผู้อำนวยการสำนักสุขาศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๒ เป็นประชาน
- ผู้อำนวยการส่วนป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ สำนักสุขาศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๒ เป็นกรรมการ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่เขตปศุสัตว์ที่ ๒ เป็นกรรมการ

- ระดับจังหวัด

- ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประชาน
- ปศุสัตว์จังหวัด เป็นเลขานุการ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่จังหวัด เป็นกรรมการ

(๒) จัดตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการ

(๓) จัดทำและจัดสรรวารพยากรให้เพียงพอในการดำเนินงานโครงการ

(๔) การพัฒนาบุคลากร / ผู้ประกอบการค้า / เกษตรกร

- ฝึกอบรม / สัมมนา
- ศึกษาดูงาน

(๕) การนิเทศและติดตามผลการปฏิบัติงาน

- เจ้าหน้าที่
- ติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบค่าสั่งที่เกี่ยวข้อง
- ตรวจสอบข้อเท็จจริงเจ้าหน้าที่บกพร่องและลงโทษทางวินัย

- ผู้ประกอบการ / เกษตรกร
- นิเทศและติดตามการประกอบการให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการที่กฎหมายกำหนด
- ดำเนินคดีหากพบการกระทำผิด

(๖) บูรณาการอัตราภัยลัง

- หน่วยงานภายในกรม
- หน่วยงานภายนอกกรม เช่น มหาวิทยาลัย
- ภาคเอกชน

๒.๖ การกำหนดขอบเขตพื้นที่

(๑) เขตควบคุมโรค (Control Zone) เพื่อเตรียมเป็นเขตปลอดโรค (Free Zone)

- เป็นพื้นที่ซึ่งในของภาคตะวันออก ประกอบด้วย ส่วนหนึ่งของจังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนหนึ่ง ของจังหวัดปราจีนบุรี ส่วนหนึ่งของจังหวัดสระบุรี ส่วนหนึ่งของจังหวัดจันทบุรี จังหวัตระยอง ทั้งจังหวัด และจังหวัดชลบุรีทั้งจังหวัด

(๒) เขตกันชน (Buffer Zone) ที่แบ่งกันระหว่างเขตควบคุมและเขตพื้นที่นอกเขตปลอดโรค

- ทิศเหนือกำหนดให้เทือกเขาใหญ่เป็นเขตกันชน โดยมีทางหลวงหมายเลข ๓๓ เป็นแนวแบ่งแยก
- ทิศตะวันตกกำหนดให้แม่น้ำบางปะกงเป็นแนวแบ่งแยก
- ทิศตะวันออกกำหนดให้ทางหลวงหมายเลข ๓๐๗ และหมายเลข ๓ เป็นแนวแบ่งแยก
- ทิศใต้กำหนดให้อ่าวไทยเป็นเขตกันชน

๒.๗ การจัดทำเครื่องหมายและขั้นทะเบียนสัตว์และกำหนดพิกัดสถานที่ที่เกี่ยวข้อง

(๑) โโค กระปือ แพะ แกะ ทุกด้วยต้องทำเครื่องหมายและขั้นทะเบียนตามระบบที่กรมปศุสัตว์กำหนด

(๒) สุกรพ่อแม่พันธุ์ทุกด้วยต้องทำเครื่องหมายและขั้นทะเบียนตามระบบที่กรมปศุสัตว์กำหนด

(๓) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการเก็บข้อมูลประวัติสัตว์ที่ขั้นทะเบียนและค้นหาข้อมูลในระบบ Real Time on Web

(๔) การกำหนดพิกัดที่ตั้ง สถานที่ต่างๆ ในระบบ Geographic Information System (GIS) เช่น สถานที่เลี้ยงสัตว์กับคู่ทุกชนิด โรงฆ่าสัตว์กับคู่ ตลาดนัดค้าสัตว์กับคู่ จ่านกักกันลัตต์ จุดตรวจสัตว์ ฯลฯ

๒.๘ การเฝ้าระวังโรค

(๑) การเฝ้าระวังเชิงรุก (Active Surveillance)

- ทางอากาศ

- สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการแจ้งการเกิดโรคให้เร็วที่สุด
- จัดระบบให้เจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติงานตรวจสอบเยี่ยมเฝ้าระวังโรคเป็นประจำ
- สร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังโรคในพื้นที่

- ทางห้องปฏิบัติการ

- สุ่มตรวจทางชีร์มวิทยาเพื่อค้นหาโรคจากหลักฐานแสดงการติดเชื้อโรคป่ากและเท้าเปื่อย และตรวจสอบระดับภูมิคุ้มกันโรคในตัวสัตว์
- จัดทำธนาคารชีร์ม (Serum Bank)

(๒) การเฝ้าระวังเชิงรับ (Passive Surveillance)

- ทางอาการ

- จัดตั้งศูนย์รับแจ้งโรคระบาดประจำตำบล
- จัดระบบ Call Center รับแจ้งโรคระบาด

- ทางห้องปฏิบัติการ

- ตรวจแยกชนิดเชื้อไวรัสตามมาตรฐานสากล
- การเฝ้าระวังทางพันธุกรรมของเชื้อโรคป่ากและเท้าเปื่อย(Molecular Epidemiology)
- ระบบรายงานสมำเสมอ

(๓) จัดตั้งห้องปฏิบัติการตรวจวินิจฉัยโรคป่ากและเท้าเปื่อยอย่างรวดเร็วที่ดำเนินกักกันสัตว์ตามแนวทางครอบนอกของเขตกันชน

๕.๕ การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคป่ากและเท้าเปื่อยโดยการฉีดวัคซีน

(๑) การสร้างภูมิคุ้มกันให้โค กระบือ แพะ แกะ

- ฝึกอบรมให้เจ้าของสัตว์สามารถฉีดวัคซีนได้เอง
- กำหนดช่วงเวลาการฉีดวัคซีนปีละ ๒ ครั้ง คือ มิถุนายน และ ธันวาคม
- จัดระบบการตรวจสอบให้สัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนจริง โดยใช้ทั้งกฎหมายและส่งเสริมระบบการซื้อขายสัตว์ที่ฉีดวัคซีนแล้ว

(๒) การสร้างภูมิคุ้มกันให้สุกร

- กรมปศุสัตว์จัดเตรียมวัคซีนจำหน่ายให้เพียงพอ
- จัดระบบให้สมาคมหรือกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรตรวจสอบควบคุมให้มีการฉีดวัคซีนอย่างเคร่งครัด

(๓) สนับสนุนขยายเหลือประเทศไทยกัมพูชาผ่านองค์กรระหว่างประเทศในการป้องกันโรคป่ากและเท้าเปื่อยให้กับสัตว์ตามแนวทางแคนเดิตต่อ กับประเทศไทย

(๔) พัฒนาระบบการผลิตวัคซีนให้ได้มาตรฐานที่ OIE กำหนด

๕.๖ การควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์และชาガสัตว์

(๑) การอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์และชาガสัตว์เข้าในเขตกันชนหรือเขตควบคุมโรคต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะประเด็น ดังนี้

- สัตว์กีบคู่

- มีประวัติได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคป่ากและเท้าเปื่อยตามกำหนด
- ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘เป็นต้นไป ต้องมีหลักฐานทางชีรั่มนวิทยา ไม่พบริดเชื้อโรคป่ากและเท้าเปื่อย

- ชาากสัตว์กีบคู่

- ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ เป็นต้นไปต้องเป็นชาากสัตว์ที่ถอดกระดูกแล้ว (Deboned meat) และได้จากสัตว์ที่ผ่านการตรวจชีรั่มนวิทยา ไม่พบริดเชื้อโรคป่ากและเท้าเปื่อย

(๒) การนำเข้าสัตว์กีบคู่จากประเทศกัมพูชาในช่องทางที่ติดต่อกันเขตกันชน ให้ปฏิบัติตาม
ระเบียบกรมปศุสัตว์อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะประเด็น ดังนี้

- สัตว์นั้นต้องมีหลักฐานไม่พบริดเชื้อโรคป่ากและเท้าเปื่อย โดยการตรวจชีรั่มนวิทยา
- สัตว์นั้นต้องมีภูมิคุ้มกันโรคป่ากและเท้าเปื่อยในระดับที่สามารถป้องกันโรคได้ ทั้ง ๓ ไทย

(๓) พัฒนาปรับปรุงด้านกักกันสัตว์

- เพิ่มประสิทธิภาพจุดตรวจสอบระหว่างเขตควบคุมโรคกับเขตกันชนและระหว่างเขตกันชนกับเขตภาคี
- เพิ่มอัตรากำลังสำรวจต่ำรัฐปศุสัตว์ให้เพียงพอ
 - สนับสนุนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและความมั่นคง และศุลกากรในการปฏิบัติงาน ประจำปี
 - จัดหมายานพาหนะและป้อมจุดตรวจสัตว์ให้เพียงพอ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการตั้งจุดตรวจ
- เพิ่มประสิทธิภาพการกักตรวจสัตว์
 - พัฒนาปรับปรุงสถานที่กักตรวจสัตว์ให้พร้อมรองรับสัตว์ที่จะนำเข้าในเขต กันชน หรือเขตควบคุมโรค
 - จัดระบบการกักกัน และตรวจสอบระหว่างกักให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

๕.๗ การควบคุมโรค

(๑) การข้อมแผนเชิงัญเหตุอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๒) พัฒนาปรับปรุงระบบรายงานโรค และเก็บตัวอย่างให้รวดเร็ว ถูกต้อง

(๓) ควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์และชาากสัตว์ รวมทั้งพาหนะของโรค โดยรอบจุดเกิดโรคอย่างเข้มงวด ในรัศมี ๕ กิโลเมตร และ ๑๐ กิโลเมตร

(๔) สอบสวนโรค โดยใช้หลักระบาดวิทยา และสอบหาข้อมูลหลักฐาน เพื่อสรุปวิเคราะห์สาเหตุ การเกิดโรคได้ถูกต้อง

(๕) ทำลายสัตว์

- กำลังสัตว์ป่วยและสัตว์ที่สัมผัสสัตว์บ่ายทั้งหมด โดยไม่มีการกักกษา ทั้งในเขตกันชน และเขตปลอดโรค
- จัดหาค่าชดใช้ให้เพียงพอ โดยชดใช้ภายในที่กฎหมายกำหนด
- พัฒนาปรับปรุงวิธีการทำลายให้ถูกสุขลักษณะ ตามระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ

(๖) ทำลายเชื้อโรคให้ทั่วถึง

(๗) สร้างภูมิคุ้มกันเร่งด่วน

ฉีดวัคซีนป้องกันโรคป่ากและเท้าเปื่อยในลักษณะแวงแหวน (Ring Vaccination) ให้ สัตว์กีบคู่ในรัศมี ๕ กิโลเมตร จากจุดเกิดโรคหรือสามารถขยายหรือลดรัศมีการฉีดวัคซีนได้ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค โดยหลีกเลี่ยงการใช้วัคซีนขาดเดียวกัน รวมทั้งอุปกรณ์ฉีดวัคซีนในสัตว์ต่างฝูงกัน และต้องป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคจากคน ยานพาหนะ และอุปกรณ์

(๘) เฝ้าระวังการแพร่กระจายของโรคทั้งทางอาการและทางห้องปฏิบัติการ

(๙) การเดือนวยให้เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อป้องกันตนเอง

(๑๐) การพัฒนาห้องควบคุมโรค (War room) ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบริหารจัดการ วางแผนควบคุมสั่งการให้การป้องกัน ควบคุม กำจัดโรคมีประสิทธิภาพ

- ห้องควบคุมโรคประจำส่วนกลาง

- ห้องควบคุมโรคประจำสำนักสุขาสต์และสุขอนามัยที่ ๒

- ห้องควบคุมโรคประจำจังหวัด

(๑๑) ส่งเสริมให้สหกรณ์ หรือกลุ่ม หรือชุมชน หรือสมาคม มีมาตรการลงโทษ กรณีสมาชิกเป็น สาเหตุให้เกิดหรือแพร่กระจายโรค

(๑๒) พัฒนาชุดเฉพาะกิจควบคุมโรคประจำสำนักสุขาสต์และสุขอนามัยที่ ๒ ให้มีความ พร้อมที่จะปฏิบัติงานตลอดเวลา (Task Force Unit).

๕.๔ การประชาสัมพันธ์และเดือนวย

(๑) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ผู้ประกอบการค้าสัตว์และประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ เกี่ยวกับโรคป่ากและเท้าเปื่อย วิธีการแพร่ระบาดของโรค วิธีการควบคุมและป้องกันโรค และผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก โรคป่ากและเท้าเปื่อย นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจถึงการดำเนินงานกำจัด โรคป่ากและเท้าเปื่อยของ กรมปศุสัตว์ รวมถึงข้อกำหนดและระเบียบของกรมปศุสัตว์ในการเคลื่อนย้ายสัตว์เข้าภาคตะวันออก และผลประโยชน์ ที่จะได้รับต่อคนงานและประเทศชาติโดยส่วนรวม เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานต่อไป วิธีการดำเนินการ ประชาสัมพันธ์นั้นให้ใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ โสตทัศน์ปีกาน์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งจะเน้นใช้สื่อเหล่านี้ไปยังกลุ่มบุคคล เป้าหมายตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

(๒) จัดให้มีการประชุมสัมมนาระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน กำจัดโรคป่ากและเท้าเปื่อย ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี บริษัทที่ประกอบธุรกิจเลี้ยงสัตว์และค้าสัตว์ สถานีโทรทัศน์และวิทยุต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงการดำเนินงานไปในทางเดียวกันและมีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสนใจที่จะบริโภคเนื้อสัตว์ที่ถูกสุขลักษณะ เพื่อลดปัญหาการแพร่ โรคที่เกิดจากระบบทการเลี้ยงและโรงฆ่าสัตว์ที่ถูกสุขลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นโรคราดสัตว์หรือโรคสัตว์สุ่น

๔.๙ ความร่วมมือระหว่างประเทศ

- (๑) จัดสร้างความร่วมมือทางวิชาการโดยมีการประสานงานและขอความสนับสนุนจาก FAO/APHCA/RCU และ OIE โดยประเทศไทยจะช่วยเหลือทางด้านวิชาการของโรคป่ากและเท้าเปื่อย เช่น ด้านการตรวจวินิจฉัย ด้านการผลิตวัคซีน การศึกษาทางระบบดูแลสุขภาพ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ เป็นต้น
- (๒) สนับสนุนด้านวัคซีนให้แก่กัมพูชา เพื่อใช้กับสัตว์ในพื้นที่ชายแดนติดต่อกับภาคตะวันออกเพื่อเป็น Buffer zone ให้กับเขตปลอดโรค
- (๓) ทำความตกลงระหว่างประเทศไทยเกี่ยวกับการควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์
- (๔) สนับสนุนให้ประเทศไทยจัดทำแผนการป้องกันและกำจัดโรคป่ากและเท้าเปื่อยในประเทศไทย กัมพูชา
- (๕) จัดทำโครงการร่วมมือในการทำ Sero-surveillance บริเวณชายแดนกัมพูชาที่ติดต่อกับภาคตะวันออกของประเทศไทย
- (๖) การเสนอขอรับรองเป็นเขตปลอดโรคป่ากและเท้าเปื่อย จาก OIE
 - มีแนวกันชน (Buffer Zone) กันระหว่างเขตปลอดโรคกับเขตป่าก
 - มีการรายงานภาวะโรคต่อ OIE อย่างสม่ำเสมอ
 - ไม่มีการระบาดของโรคในช่วง ๒ ปี ก่อนยื่นขอรับรอง
 - มีหลักฐานทางชีวัติไม่พบเชื้อ FMDV ในช่วง ๑ ปีก่อนยื่นขอรับรอง
 - มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคป่ากและเท้าเปื่อยให้กับสัตว์กีบคู่ในพื้นที่เป็นประจำ โดยวัคซีนต้องมีมาตรฐานที่ OIE กำหนด
 - มีระบบควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ที่ไวต่อการติดต่อโรคป่ากและเท้าเปื่อยเข้าพื้นที่ปลอดโรคอย่างเข้มงวด

๔.๑๐ การรับรองฟาร์มปลอดโรคป่ากและเท้าเปื่อย

- (๑) ฟาร์มต้องผ่านมาตรฐานฟาร์มของกรมปศุสัตว์
- (๒) สัตว์ในฟาร์มต้องมีระบบการบันทึกข้อมูลเป็นรายตัวหรือรายผู้
- (๓) มีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักวิชาการ เมื่อเกิดโรคระบาดในฟาร์ม
- (๔) มีการตรวจชีวัติ
 - หลักฐานแสดงการไม่มีเชื้อโรคในฟาร์ม
 - หลักฐานแสดงระดับภูมิคุ้มกันโรค
- (๕) สัตว์ที่จะนำเข้าฟาร์มต้องมีสถานะด้านสุขภาพสัตว์เดียวกันหรือสูงกว่าในฟาร์ม
- (๖) พื้นที่โดยรอบฟาร์มในรัศมีไม่ต่ำกว่า ๑๐ กิโลเมตร ต้องมีการควบคุม ตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ การเฝ้าระวังโรคอย่างเข้มงวด รวมทั้งการตรวจชีวัติริมสัตว์ เช่นเดียวกับในฟาร์ม

๕.๑๑ การพัฒนาโรงฆ่าสัตว์กีบคู่

- (๑) สนับสนุนเงินทุนพัฒนาโรงฆ่าให้ได้มาตรฐานตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด
- (๒) พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ
- (๓) จดระบบให้โรงฆ่าสัตว์รับเฉพาะสัตว์ที่มาจากฟาร์มมาตรฐาน หรือให้มีระบบกีดกันสัตว์ที่เลี้ยงไม่ได้มาตรฐาน

๕.๑๒ การพัฒนาปรับปรุงการเลี้ยงสัตว์รายย่อย (Backyard)

- (๑) สนับสนุนช่วยเหลือให้มีการเลี้ยงภายใต้ระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ
- (๒) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้เลี้ยงรายย่อย
- (๓) ส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงรายใหญ่มีบทบาทในการดูแลสนับสนุนช่วยเหลือผู้เลี้ยงรายย่อย

๕.๑๓ การพัฒนาปรับปรุงผู้ประกอบการรับซื้อสัตว์และขนส่งสัตว์กีบคู่

- (๑) ขึ้นทะเบียนผู้รับซื้อสัตว์
- (๒) ฝึกอบรมและสร้างแรงจูงใจให้สามารถเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังโรค
- (๓) ปรับปรุงยานพาหนะบรรทุกสัตว์ รวมทั้งระบบการขนส่งสัตว์ให้เหมาะสมไม่เป็นการหารุณสัตว์
- (๔) ปรับปรุงสถานที่แปรรูปสัตว์ด้วยให้ถูกสุขลักษณะภายใต้ระบบความปลอดภัยทางชีวภาพ

๕.๑๔ ส่งเสริมการเลี้ยงโค กระني้อ แพะ แกะให้เพียงพอ

เพิ่มปริมาณแม่โค กระนี้อ แพะ แกะ ให้มากพอที่จะผลิตถุงให้เพียงพอสำหรับบริโภคภายในเขต ปลodor แปลงและเขตกันชน โดยมีต้องนำเข้ามาจากการพื้นที่อื่นนอกเขตกันชน

๕.๑๕ การเจรจาเปิดตลาดการค้าสัตว์และชาgar สัตว์

- (๑) จัดตั้งคณะกรรมการด้วยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- (๒) เตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้านให้กับคณะกรรมการ

๕.๑๖ การติดตามประเมินผล

- (๑) จัดตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผล โดยมีภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย
- (๒) ประเมินผลการดำเนินงานอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๖. งบประมาณ

ปีงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)
๒๕๕๙	๙๐
๒๕๖๐	๑๔๐ /
๒๕๖๑	๑๐๐ /
๒๕๖๒	๑๐๐ /
รวม	๓๖๐

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- (๑) จำนวนฟาร์มสุกรมาตรฐานได้รับการรับรองฟาร์มปลอดโรคป่ากและเท้าเปื้อยไม่น้อยกว่า ๕๐% ของจำนวนฟาร์มสุกรมาตรฐานทั้งหมด ต่อปี
- (๒) ส่งออกสัตว์หรือผลิตภัณฑ์ของสัตว์ประเภทโโค กระนือ สุกร แพะ แกะไปจำหน่ายต่างประเทศ ได้ müll ค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๕% ต่อปี

๘. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๙.๑ สามารถส่งออกเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ไปยังต่างประเทศดังต่อไปนี้ ๒๕๕๕ คิดเป็น müll ค่าเริ่มต้น กว่าหมื่นล้านบาทต่อปี
- ๙.๒ ลดค่าใช้จ่ายด้านการควบคุมป้องกันกำจัดโรคป่ากและเท้าเปื้อยในภาคตะวันออกของประเทศไทย เช่น ค่าวัสดุ ค่าวัสดุพยาบาล คิดเป็น müll ค่าปีละประมาณ ๓๐ ล้านบาท
- ๙.๓ ลดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ กรณีผลผลิตด้านปศุสัตว์ลดลง จากการเกิดโรคระบาด
- ๙.๔ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการเลี้ยงปศุสัตว์ และสามารถยึดอาชีพการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักที่ มั่นคงได้
- ๙.๕ เป็นแนวทางในการที่จะกำจัดโรคระบาดในปศุสัตว์ที่สำคัญชนิดอื่นต่อไปในอนาคต

หลักเกณฑ์ของ OIE ในการรับรองประเทศ
ที่มีเขตปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อยโดยฉีดวัคซีน

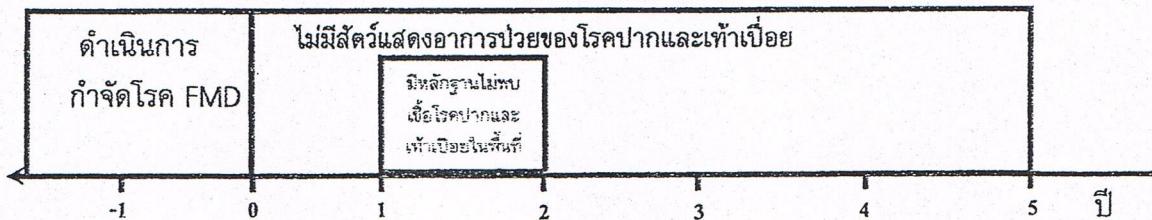
๑. ต้องมีแนวกันชน (Buffer Zone) กันระหว่างเขตปลอดโรคกับเขตป่าติด
๒. มีการรายงานภาวะโรคต่อ OIE. อย่างสม่ำเสมอ
๓. ต้องไม่มีการระบาดของโรค FMD ในเขตปลอดโรคเป็นเวลาอย่างน้อย ๒ ปี
๔. มีหลักฐานทางชิ้นไม่พบเชื้อ FMDV ในช่วง ๑ ปีก่อนยื่นขอรับรอง
๕. มีการฉีดวัคซีน FMD ให้กับสัตว์กีบคู่ในพื้นที่เป็นประจำ โดยวัคซีนต้องมีมาตรฐานตามที่ OIE. กำหนด
๖. มีระบบควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ที่ไม่ต่อการติดต่อโรคเข้าพื้นที่ปลอดโรคอย่างเข้มงวด

แผนการประกาศเขตปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อย
โดยการฉีดวัคซีนตามหลักการ OIE

ประกาศ โรคป่าและเท้าเปื้อย
โดยการฉีดวัคซีน

ประเมินสถานภาพ
โดย OIE

สมควรขอรับการประเมิน
สถานภาพปลอดโรค
โดยการฉีดวัคซีน

ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๒/ว ๕๕๗

กรมปศุสัตว์
ถนนพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๓ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง แนวทางการเคลื่อนย้ายสัตว์กีบคู่เข้าพื้นที่ปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อยในพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการจัดทำเขตปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อยในพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย
๒. หลักเกณฑ์ OIE ในการรับรองพื้นที่ปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อย

ตามที่กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการโครงการจัดทำเขตปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อยในพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทยรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ อย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดโรคป่าและเท้าเปื้อยในพื้นที่ดังกล่าวจนกระทั่งได้รับการรับรองว่าเป็นพื้นที่ปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อยจากองค์กรโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ หรือ OIE (Office International des Epizooties) ซึ่งจะส่งผลทำให้ประเทศไทยมีความสามารถและเพิ่มศักยภาพการส่งออกผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้มากขึ้น ตลอดจนเป็นต้นแบบในการจัดทำพื้นที่ปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อยให้พื้นที่อื่นต่อไปได้ ทั้งนี้ OIE ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การรับรองพื้นที่ปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อยรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒. ดังนี้เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการนี้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ OIE และลดความเสี่ยงในการนำสัตว์ที่มีโอกาสเป็นพาหะของโรคป่าและเท้าเปื้อยเข้าในพื้นที่เขตปศุสัตว์ที่ ๒ กรมปศุสัตว์จึงได้กำหนดเงื่อนไขการเคลื่อนย้ายโดย กระเบื้อง แพะ แกะ และสุกร ที่นำมาเลี้ยงในพื้นที่เพิ่มเติม จากระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขออนุญาต การตรวจและการทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือชาگสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๙๙ โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑. เงื่อนไขสัตว์นำเข้าพื้นที่เขตปศุสัตว์ที่ ๒

๑.๑ โดยกระเบื้อง แพะ แกะจะต้องมีเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ตามระบบการทำเครื่องหมายและขั้นทะเบียนสัตว์แห่งชาติ (NID)

๑.๒ มีแหล่งที่มาจากการนำเข้าพื้นที่ได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์ หรือเป็นสัตว์ที่ให้ผลลบจากการตรวจด้วยวิธี ELISA เพื่อหาแอนติบอดี้ต่อ Nonstructural Protein ของเชื้อไวรัสโรคป่าและเท้าเปื้อยในระยะเวลาไม่เกิน ๘๐ วัน ตั้งแต่มีการเก็บตัวอย่างส่งห้องปฏิบัติการ

๑. ให้ผู้ขออนุญาตเคลื่อนย้ายโดย กระเบื้อง แพะ แกะ และสุกรเข้าพื้นที่ปลอดโรคป่าและเท้าเปื้อยยืนคำขออนุญาตเคลื่อนย้ายได้ที่ด่านกักกันสัตว์ที่ตั้งในพื้นที่โดยเจ้าหน้าที่ของด่านกักกันสัตว์ จะดำเนินการดังนี้

๑.๑ เก็บตัวอย่าง...

๒.๑ เก็บตัวอย่างเลือดส่งตรวจหาแอนติบอดีต่อ Nonstructural Protein ของเชื้อไวรัสโรคปากและเท้าเปื่อยที่สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ หรือศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ประจำภาคแล้วดำเนินการตามข้อ ๑๖ (๓) ในระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขออนุญาตการตรวจและทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ภายนาราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๙ และเงื่อนไขที่เพิ่มเติม

๒.๒ เสนออธิบดีกรมปศุสัตว์หรือสัตวแพทย์ที่อธิบดีกรมปศุสัตว์มอบหมายเพื่อพิจารณาอนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์เข้าในพื้นที่เขตปศุสัตว์ที่ ๒ พร้อมแนบผลการทดสอบโรคปากและเท้าเปื่อยพร้อมกับใบอนุญาตน้ำหรือเคลื่อนย้ายสัตว์

๓. ค่าใช้จ่ายในการตรวจทางห้องปฏิบัติการกรมปศุสัตว์จะสนับสนุนให้ ส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับการทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ตามระบบ NID และค่าใช้จ่ายในการกักสัตว์ผู้ขออนุญาตจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง

๔. หากพบผู้กระทำการผิดตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๙ และฉบับเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ล็อกกั๊กสัตว์ที่จับกุมเป็นระยะเวลา ๓๐ วัน และดำเนินคดีผู้กระทำการผิด

ทั้งนี้ แนวทางการเคลื่อนย้ายสัตว์กีบคู่เข้าพื้นที่เขตปศุสัตว์ที่ ๒ ดังกล่าว จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาสั่งการให้ปศุสัตว์จังหวัดดำเนินการประชาสัมพันธ์ เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จดขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ
(นายทกนก 'ช่วงสวนเจริญ)
รองอธิบดี ปฎิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมปศุสัตว์

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๔๑๒๑-๓
โทรสาร ๐ ๒๖๕๓ ๔๗๒๐